

E ditoriaal

In de aanloop naar de verkiezingen van 25 mei 2014 wil Samenlevingsopbouw Brussel onder de noemer leiders Stem Telt het thema herverdeling en solidariteit de politieke op agenda krijgen. Meer dan de voorbije lokale verkiezingen bieden gewest- en gemeenschaps-, federale en Europese verkiezingen kapstokken om beleidsverantwoordelijken te herinneren aan de dringende nood aan herverdelende rechtvaardigheid in een door crisis en polarisatie getekende samenleving. De grote kloof tussen rijk en arm stelt het rechtvaardigheidsgevoel van steeds meer mensen op de proef. Onredelijk grote inkomensongelijkheden ondergraven het principe van passende verloning naargelang verdienste. Recente onthullingen over enorme kapitalen geparkeerd in belastingparadijzen (offshore leaks) worden als schandelijk ervaren en doen het besef groeien dat belastingontwijking geen uitzondering maar regel is in het huidige kapitalistische groeimodel. Beweringen als zouden overheden bij gebrek aan middelen eerst maar moeten bezuinigen, komen hiermee overigens in een gans ander daglicht te staan. Mensen voelen zich door de politiek in de steek gelaten en keren haar vervolgens zelf de rug toe. Een goed voorbeeld van deze zorgwekkende evolutie zien we momenteel op Europees niveau. Europa verliest in snel tempo haar kapitaal aan vertrouwen. Begrijpelijk want Europa 's hardnekkig vasthouden aan besparingen houdt veel lidstaten in een wurggreep, tot woede van modale burgers die met hun bestaansmiddelen ook hun zekerheden voor zichzelf en hun kinderen zien verdampen. Het is verre van zeker dat deze woede zich omzet in energie om mee te stappen in een positief project met hernieuwde hoop voor de toekomst. Men kan deze woede onderdrukken of manipuleren door groepen tegen mekaar op

te zetten of door zondebokken te zoeken. De geschiedenis leert dat dergelijke strategieën rampspoed brengen.

Er is een project dat ook tegenstanders van een meer egalitaire samenleving uit welbegrepen eigenbelang een kans zouden moeten geven. Dat project mikt op het verminderen van maatschappelijke ongelijkheid, bestrijdt armoede door herverdeling van rijkdom. Dit project moet dringend vorm krijgen, zowel mondiaal en Europees, als op het niveau van de nationale staten en wat België betreft: op het niveau van gewesten en gemeenschappen.

Wat kan herverdeling op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betekenen? Met de mondialisering van de economie is ook de stedelijke context van Brussel grondig veranderd. Brussel is uitgegroeid tot één van de rijkste stadsgewesten van de Europese Unie en creëert aanzienlijk meer welvaart dan in de hoogdagen van de verzorgingsstaat toen herverdeling en sociale zekerheid niet ter discussie stonden. Maar tegelijk herbergt Brussel anno 2013 een van de armste stedelijke bevolkingen. De tegenstellingen zijn enorm, maar de uitdagingen ook. Recent onderzoek naar kindersterfte bij geboorte zet Brussel als gevolg van armoede op het niveau van een derdewereldland. Een kind op drie groeit vervolgens op in een arm gezin. Schoolverzuim en schooluitval zijn schrikbarend hoog. Opeenvolgende generaties jongeren zijn niet of onvoldoende gewapend voor de Brusselse kenniseconomie en tot een precair bestaan veroordeeld omdat laaggeschoolde arbeid in snel tempo verdwijnt of naar het buitenland vertrekt. Deze vicieuze cirkel van armoede vormt de belangrijkste tijdbom onder de sociale cohesie in Brussel

en vormt een serieuze bedreiging voor haar instellingen. Deze bom zal niet ontijd worden door nog meer beroep te doen op individuele verantwoordelijkheid, noch door sociale problemen die het gevolg zijn van haperende herverdelingsmechanismen te herleiden tot lokale problemen van veiligheid, gebrek aan sociale cohesie of sociale menging.

Het huidige, neoliberale ontwikkelingsmodel voor Brussel met zijn nadruk op competitieve marktwerking, internationale functies (die reeds top zijn) en investeringen van buiten af voor winsten die vervolgens wegvloeien, genereert de kwalijke 'nevenwerkingen' van het mondiale groeimodel waarmee het vervlochten is. Vandaar de nood aan structurele correcties. Willen we de armoede reëel bestrijden, dan moeten sommige prioriteiten verlegd worden en moet herverdeling van rijkdom bovenaan de agenda staan. Beperken van inkomensongelijkheden (bvb. in België door het optrekken van het minimuminkomen tot op de Europese armoedegrens) overstijgt weliswaar de reikwijdte van de stedelijke context. Maar ook op het niveau van het Hoofdstedelijk Gewest kan er veel meer gebeuren voor de kwetsbare groepen. Het huidige beleid zet momenteel in op sociale menging, maar dan vooral in de wijken met veel armoede. Armen worden daar niet beter van. Integendeel, ze worden slachtoffer van sociale verdringing. Dit is een vorm van ecologische onrechtvaardigheid en hypothekeert het democratisch recht op de stad voor wie over weinig macht en invloed beschikt. Het Hoofdstedelijk Gewest moet meer inzetten op een beleid van sociale stijging van armen. Dit is niet alleen zaak van middelen maar ook van politieke keuzes. Dat betekent onder andere: meer investeren in goed onderwijs, aangepaste en betaalbare huisvesting, gepaste jobs en een woonomgeving waarin het goed leven is, met inbreng van de betrokkenen en niet over hun hoofden heen.

Samenlevingsopbouw Brussel pleit al langer voor dit ontwikkelingsmodel voor Brussel. De beleidsaanbevelingen is dit nummer gaan concreet in op die elementen van sociale stijging die in de opbouwwerkprojecten aan bod komen: het recht op wonen, de rechten van migranten in een preciaire verblijfsituatie en een duurzame woonomgeving.

In de teksten zitten waar mogelijk illustraties uit de praktijk verweven. We hebben ook geprobeerd reflecties te ontlokken aan mensen waarmee wij werken, aan praktijkwerkers en academici en wel met betrekking tot de actualiteit en de urgentie van herverdelende rechtvaardigheid en de positie die Samenlevingsopbouw Brussel daarin inneemt / zou moeten innemen. Zo hebben we een negental „boodschappen” kunnen verzamelen netjes verdeeld over de 3 thema's. Deze reflecties houden ons een spiegel voor waaruit we toekomstgericht inspiratie kunnen hebben

Deze Brusselse beleidsaanbevelingen passen in de campagne Ieders Stem Telt 2014. Ieders Stem Telt (www.iedersstemtelt.be) is een project van Samenlevingsopbouw, Welzijnszorg, Welzijnsschakels, Uit de Marge, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk/ Vlaams Straathoekwerkoverleg, Federatie sociale ondernemingssector CAW en tal van lokale partners in Vlaanderen en Brussel. Met deze partners is er eveneens een memorandum opgesteld op Vlaams, federaal en Europees niveau.

(ast)